

Дайджест політичних ініціатив. Вересень 2025

Вересень 2025 року відзначився інтенсивною законотворчою роботою та стратегічними рішеннями уряду. Верховна Рада ухвалила низку важливих законопроектів і постанов у сферах оборони, освіти, соціальної політики та міжнародного співробітництва. Ключовою подією місяця стало подання Кабінетом Міністрів проекту Державного бюджету на 2026 рік із рекордними видатками у 4,8 трлн грн (на понад 415 млрд грн більше, ніж у 2025 році) та прогнозованими доходами у 2,826 трлн грн.

Продовжуємо інформувати вас про важливі законодавчі зміни – ми підготували огляд ключових подій вересня.

Цей місяць відзначився продуктивною роботою парламенту та уряду, що спрямована на зміцнення обороноздатності, економічну стабілізацію та покращення соціальної сфери.

У вересні Верховна Рада ухвалила в цілому майже два десятки законопроектів та постанов. Рішення охоплюють широкий спектр питань: від державної авіації та оборонної сфери до освіти, гуманітарної допомоги та безпеки. Особлива увага приділялася ратифікації міжнародних угод, що зміцнюють партнерство України з Великою Британією, Грецією, Фінляндією та Румунією, а також співпрацю з Європейським інвестиційним банком.

У свою чергу Кабінет Міністрів України зосередився на прийнятті важливих рішень, які мають довгостроковий вплив. Головною подією стало затвердження проекту Державного бюджету України на 2026 рік, який переданий на розгляд Парламенту. Цей бюджет, з обсягом видатків у 4,8 трлн грн, робить акцент на безпеці та обороні, а також підтримці ключових соціальних сфер, таких як освіта, охорона здоров'я та пенсійне забезпечення. Крім того, уряд ухвалив низку постанов, що підтримують агросектор, оборонну промисловість та інвесторів, спрощуючи бюрократичні процедури та стимулюючи економічний розвиток.

Законодавчі ініціативи, ухвалені Парламентом:

- 13723 – Звернення ВРУ до парламентів і урядів іноземних держав, міжнародних організацій у зв'язку з убивством народного депутата України Андрія Парубія.
- 13385 – Проект Закону щодо удосконалення окремих питань діяльності в галузі державної авіації України.
- 11387 – Проект Закону щодо забезпечення поваги до суду та оперативності розгляду кримінального провадження судом (він встановлює адміністративну відповідальність за неявку на виклик Парламенту без поважних причин).
- 12284 – Проект Закону щодо надання державними і комунальними закладами платних послуг у сфері фізичної культури та спорту, що не є орендою.

- 13442 – Проект Постанови про затвердження Указу Президента України "Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 липня 2025 року "Про примусове вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів".
- 13570 – Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо визнання осіб, яких нагороджено відзнакою Президента України "Хрест бойових заслуг", особами, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною.
- 13719 – Проект Постанови про деякі питання висвітлення діяльності Верховної Ради України дев'ятого скликання (відновлення трансляції).
- 13266 – Проект Закону про Військового омбудсмана.
- 0332 – Ратифікація Угоди про сторічне партнерство з Великою Британією (оборона, економіка, енергетика, культура, наука).
- 11377 – Проект Закону про Єдину інформаційну систему соціальної сфери.
- 12010 – Проект Закону про внесення змін до статті 6 та статті 15 Закону України "Про гуманітарну допомогу".
- 11543 – Проект Закону про внесення змін до Закону України "Про повну загальну середню освіту" щодо запровадження заходів безпеки в закладах загальної середньої освіти.
- 0324 – Проект Закону про ратифікацію Угоди про співробітництво у сфері безпеки між Україною та Грецькою Республікою.
- 0330 – Проект Закону про ратифікацію Фінансової угоди "Програма відновлення України III" Транш В між Україною та Європейським інвестиційним банком.
- 0331 – Проект Закону про ратифікацію Фінансової угоди ("Відновлення водопостачання і водовідведення України") між Україною та Європейським інвестиційним банком.
- 0343 – Проект Закону про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Румунії про співробітництво в галузі запобігання, обмеження та пом'якшення наслідків надзвичайних ситуацій.
- 0344 – Проект Закону про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Фінляндської Республіки про реалізацію Програми "Навчаємося разом 2" ("Learning2gether2").

Також до Верховної Ради України надійшла Програма діяльності Уряду (ПЗУ 14069 від 23.09.2025). На початку жовтня Парламент розгляне документ, який визначає 12 основних пріоритетів: національна безпека й оборона, євроінтеграція, боротьба з корупцією, підтримка ветеранів, добробут громадян, макрофінансова стабільність та реформи, розвиток бізнесу, освіта й наука, охорона здоров'я та спорт, відбудова, культура та енергетична стабільність.

Рішення Кабінету Міністрів України:

Для бізнесу

- **Агросектор.** До 31 березня 2027 року продовжено можливість аграріям пролонгувати кредити за програмою «5-7-9%» за договорами, укладеними у 2022–2025 роках.
- **Рибальство.** Затверджено порядок функціонування, наповнення та ведення Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства «eРибальство».
- **Оборонна сфера.** Відновлено роботу електронного реєстру учасників відбору та виконавців державних контрактів Міноборони. Також удосконалено механізм виробництва та постачання боєприпасів, спрощено процедури випробувань.
- **Інвестиційні проекти.** Полегшено процедури для інвесторів, які реалізують проекти від 12 млн євро. Строки подання інформації про перелік і обсяги товарів збільшено з 5 днів до 12 місяців, а вартість обладнання можна зазначати у валюті контракту та гривні.

Для соціальної сфери

- **Лікарські засоби.** Усунено правову невизначеність щодо ліків, які ввозяться як гуманітарна допомога. Врегульовано порядок декларування цін — власники реєстраційних посвідчень тепер можуть самостійно формувати оптово-відпускні ціни.
- **Медико-соціальна експертиза.** Підтримано рішення, що дозволяють продовжити системне впровадження реформи. Удосконалено процес оцінювання, уточнено вимоги до експертних команд та визначено критерії для встановлення потреби у сторонньому догляді.

Проект Держбюджету України на 2026 рік, поданий КМУ

Основні показники:

- Видатки: 4,8 трлн гривень (+415 млрд грн від 2025).
- Доходи: 2 трлн 826 млрд грн (+446,8 млрд грн або 18,8% від 2025).
- Дефіцит: прогноз на рівні до 18,4 % ВВП (-3,9 відсоткових пункти до 2025 року).
- Потреба у зовнішньому фінансуванні: 2 трлн 79 млрд грн.
- Головний пріоритет: безпека і оборона, соціальна стійкість.

Деталізовані видатки за сферами:

- Оборона: 2,8 трлн грн (27,2% ВВП), +168,6 млрд грн до 2025 року. На виробництво зброї — щонайменше 44,3 млрд грн.
- Освіта: 265,4 млрд грн (+66,5 млрд грн). Передбачено підвищення зарплат педагогів, безоплатне харчування для школярів та підвищення стипендій студентам.
- Наука: 19,9 млрд грн (+5,4 млрд). Включає фінансування для підтримки молодих вчених та створення центрів оборонних досліджень.
- Охорона здоров'я: 258 млрд грн (+38 млрд грн). Передбачено збільшення зарплат медиків, безкоштовні ліки та 10 млрд грн на нову виплату «Чекап 40+» для скринінгу здоров'я.
- Пенсійне забезпечення: 1 трлн 27 млрд грн (+123,4 млрд грн). Передбачена індексація пенсій.
- Соціальна сфера: 467,1 млрд грн (+45,3 млрд грн). Включає допомогу ВПО, підтримку осіб з інвалідністю, фінансування заходів із підтримки демографічного розвитку.
- Ветеранська політика: 17,9 млрд грн (+6,1 млрд грн). Передбачено компенсацію на житло, заходи з підтримки ветеранів та 0,8 млрд грн на стоматологію.
- Регіони: Загальні доходи громад складуть 871,9 млрд грн.
- Підтримка бізнесу: 41,5 млрд грн на програми, зокрема «Доступні кредити 5-7-9%» та «єОселя».
- Агропромисловий комплекс: 13,1 млрд грн (+3,5 млрд грн). Включає гранти та компенсацію відсотків за кредитами.
- Культура: 15,8 млрд грн (+4,7 млрд грн). Підтримка створення контенту для утвердження національної ідентичності.
- Публічні інвестиції: 45,9 млрд грн (+12,4 млрд грн) для відновлення та модернізації.

Проект бюджету-2026 передбачає рекордні видатки у 4,8 трлн грн при доходах у 2,826 трлн грн, що формує значний дефіцит, який планується покривати зовнішніми кредитами, грантами та внутрішніми запозиченнями. При цьому частка витрат на оборону зростає мінімально, тоді як соціальні програми розширюються швидше за темпи зростання доходів. Такий підхід підсилює залежність України від міжнародної фінансової підтримки, але водночас демонструє прагнення уряду забезпечити не лише обороноздатність, а й соціальну стійкість у воєнний час.